

DARBA UZDEVUMS

Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma izstrādei

1. TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDES PAMATOJUMS

Teritorijas plānojuma izstrāde ir nepieciešama, lai iedzīvinātu pašvaldības nostādnes attiecībā uz mobilitātes, publiskās ārtelpas, apbūves un apdzīvojuma attīstību Rīgas vēsturiskā centra (RVC) un tā aizsardzības zonas (AZ) teritorijā. Saglabājot un aizsargājot kultūrvēsturiskās vērtības RVC un tā AZ teritorijā, ir jāveicina aktīvas un dzīvīgas pilsētvides attīstība, nostiprinot mājokļa funkciju un pilnveidojot iedzīvotājiem nepieciešamo pakalpojumu un infrastruktūras pieejamību un daudzveidību. Nepieciešams telpiski nostiprināt stratēģiskos mobilitātes principus pilsētas kodolā, kur gājēju, velosipēdistu un sabiedriskā transporta pārvietošanās ir prioritāra attiecībā pret privāto autotransportu, kā arī ir jāveicina kvalitatīvas ārtelpas un apstādījumu struktūras attīstība RVC un tā AZ teritorijā, pilnveidojot nosacījumus daudzveidīgi izmantojamu un ar augstvērtīgiem ekoloģiskiem un dekoratīviem augu stādījumiem labiekārtotu teritoriju tīklojuma veidošanai un nostiprināšanai, ietverot ūdensmalas, laukumus, skvērus, parkus un citas teritorijas ārtelpā.

Teritorijas plānojuma risinājumu izstrādē nepieciešams aktualizēt līdzšinējos attīstības plānošanas dokumentu un saistošo noteikumu risinājumus RVC un tā AZ teritorijā atbilstoši uz UNESCO Pasaules mantojuma saglabāšanu un attīstību attiecināmo starptautisko konvenciju, deklarāciju un rekomendāciju, kas pieņemtas un pilnveidotas esošo RVC un tā AZ attīstības plānošanas dokumentu darbības laikā, kā arī pašvaldības kopējo ilgtspējīgas attīstības mērķu pamatnostādnēm.

2. TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDES MĒRĶIS UN UZDEVUMI

2.1. Teritorijas plānojuma mērķis ir veicināt RVC kā UNESCO Pasaules mantojuma vietas un tā aizsardzības zonas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu, vienlaikus veidojot dzīvotspējīgu un mūsdienu sabiedrības prasībām atbilstošu pilsētvidi, lai:

2.1.1. saglabātu Rīgas centram raksturīgo kultūrvēsturisko vidi un vērtības, vienlaikus nodrošinot kvalitatīvas jaunās arhitektūras radīšanu un augstvērtīgu pilsētvides dizainu, kā arī radot vēsturiskajai pilsētvidei atbilstošas iespējas klimatneitralitātes, resursu ekonomijas un atjaunīgās enerģijas mērķu integrēšanai vēsturiskajā apbūvē un nodrošinātu RVC un tā AZ pret klimata pārmaiņu un cilvēku darbības radītajiem riskiem;

2.1.2. saglabātu un kvalitatīvi attīstītu pilsētas centra vēsturiskās telpiskās struktūras un publiskās ārtelpas – ielas, bulvārus, laukumus, parkus, skvērus, ūdeņus un to krastmalas;

2.1.3. attīstītu daudzveidīgas publiskās un dzīvojamās funkcijas pilsētas centrā, lielmēroga darījumu un pakalpojumu funkcijas paredzot ārpus vērtīgas vēsturiskās apbūves teritorijām un plānojot tās kopsakarībā ar ilgtspējīgas mobilitātes stratēģiju un principiem;

2.1.4. attīstītu reprezentatīvu kultūras centru un veicinātu vietējo un starptautisko tūrismu;

2.1.5. radītu priekšnoteikumus uzņēmējdarbības un pilnvērtīgas īpašuma izmantošanas iespēju nodrošināšanai, respektējot sabiedrības intereses un saglabājot būtiskās kultūrvēsturiskā mantojuma vērtības ;

2.1.6. efektīvi izmantotu degradētās un nepilnvērtīgi izmantotās teritorijas un objektus atbilstoši ilgtspējīgas transformācijas principiem, attīstot daudzveidīgas funkcijas, it īpaši RVC un tā AZ bijušajās ražošanas un noliktavu apbūves teritorijās;

2.1.7. veidotu jaunu kvalitatīvu apbūvi, atsevišķus kompleksus pilsētas vēsturiskajā centrā un tā AZ, ievērojot autentiskuma saglabāšanas principus kontekstā ar Vecrīgas siluetu;

2.1.8. veicinātu videi draudzīgu, efektīvu un drošu mobilitātes sistēmas attīstību, kas labāk nodrošinātu pilsētas iedzīvotāju vajadzības, paplašinātu un pilnveidotu gājēju zonas, velotransporta izmantošanas iespējas, operatīvā transporta neierobežotas piekļuves iespējas, sabiedriskā transporta nozīmi un nodrošinātu RVC sasaisti ar tā tuvējām teritorijām un pārējiem Rīgas rajoniem;

2.1.9. nodrošinātu vides pieejamību un pārvietošanās iespējas pilsētvidē, ņemot vērā dažādu mērķa grupu (personu ar invaliditāti, vecāku ar bērnu ratiņiem, senioru u. c.) vajadzības un izmantojot Eiropas labajā praksē uz sabiedrības veselības principiem balstītas un iekļaujošas plānošanas metodes;

2.1.10. modernizētu un nodrošinātu inženiertehnisko apkalpi, respektējot apbūves plānojuma struktūru, apbūvi un apstādījumus.

2.2. Lai nodrošinātu uzstādītā mērķa izpildi, teritorijas plānojuma izstrāde veicama interaktīvā sadarbībā ar sabiedrību un institūcijām, izpildot sekojošus uzdevumus:

2.2.1. Izvērtēt spēkā esošo RVC un tā AZ teritorijas plānojumu, citus spēkā esošos teritorijas plānošanas dokumentus un to īstenošanas rezultātus.

2.2.2. Izvērtēt darba vietu koncentrācijas un dzīvojamo funkciju izvietojumu RVC un tā AZ teritorijā, lai veidotu nosacījumus šo funkciju un iedzīvotāju izvietojuma optimālai līdzsvarošanai dzīves vides kvalitātes un mobilitātes attīstības kontekstā.

2.2.3. Veiktā izvērtējuma rezultātā, kā arī pamatojoties uz sabiedrības viedokli un institūciju norādēm, identificēt datus un pētījumus, kas nepieciešami teritorijas plānojuma izstrādei.

2.2.4. Teritorijas plānojuma izstrādē ņemt vērā aktuālos attīstības projektus, uzsāktos plānošanas dokumentus un pētījumus.

2.2.5. Balstoties uz nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentiem, 2.2.1. apakšpunktā noteikto izvērtējumu un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, ievērojot pēctecības principu, izvērtēt un aktualizēt RVC un tā AZ teritorijas plānojuma un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei un teritorijas plānojumā noteikt prasības:

2.2.5.1. kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai un attīstībai, t. sk. nosacījumus RVC un tā AZ atšķirīgajās daļās, teritoriju fragmentiem ar atšķirīgiem apbūves noteikumiem, kultūrvēsturiski nozīmīgām, autentiskām pilsētvides teritorijām;

2.2.5.2. apbūves veidošanas pamatnosacījumiem, aktualizējot RVC un tā AZ teritorijas telpiskās kompozīcijas shēmu;

2.2.5.3. publiskās ārtelpas, publisko ūdeņu un apstādījumu teritoriju izmantošanai, t. sk. detalizētus nosacījumus akvatoriju, parku, skvēru un laukumu izmantošanai RVC un tā AZ teritorijā un noteikumus apstādījumu un koku aizsardzībai;

2.2.5.4. vides kvalitātei, t. sk. nosacījumus aizsardzībai pret troksni, gaisa kvalitātes uzlabošanai, sadzīves atkritumu apsaimniekošanai u. c.;

2.2.5.5. teritorijas daudzveidīgai attīstībai atbilstoši to potenciālam, t. sk. uzņēmējdarbībai, mājokļu izvietojumam, publiskajiem pakalpojumiem u. c.;

2.2.5.6. dzīvojamās un citu funkciju savstarpējai savietojamībai, lai mazinātu nevēlamos dzīvojamās vides traucējumus;

2.2.5.7. satiksmes infrastruktūras attīstībai, t. sk. noteikt nepieciešamās ielu kategorijas gan no transporta apkalpes, gan publiskās ārtelpas kvalitātes kritēriju viedokļa, izvērtējot aktuālākos pilsētas transporta infrastruktūras attīstības plānošanas dokumentus un projektus;

2.2.5.8. inženiertīklu attīstībai un integrācijai kultūrvēsturiskajā vidē un publiskajā ārtelpā.

2.2.6. Sadarbībā ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi, sagatavot priekšlikumu RVC un tā AZ robežas attēlojuma teritorijas plānojumā precizēšanai, atbilstoši tā izstrādes mēroga noteiktībai, aktuālākajiem topogrāfiskajiem plāniem (M 1:2000 līdz M 1:500) un nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas telpiskajiem datiem.

2.2.7. Sagatavot teritorijas plānojumā ietvertu risinājumu aprakstu atbilstoši darba uzdevumā definētajām tēmām.

2.2.8. Sniegt priekšlikumus Rīgas attīstības programmas Rīcības un Investīciju plānu aktualizēšanai, lai radītu labākus priekšnoteikumus stratēģiskajiem/prioritārajiem attīstības virzieniem un veicinātu teritorijas plānojuma risinājumu īstenošanu.

2.2.9. Atbilstoši UNESCO Starptautiskās pieminekļu un ievērojamu vietu padomes (ICOMOS) *Vadlīnijām ietekmes uz mantojumu novērtēšanai Pasaules kultūras mantojuma vietās*, veikt teritorijas plānojuma risinājumu ietekmes uz RVC un tā AZ kultūrvēsturiskajām vērtībām novērtējumu.

3. TERITORIJAS PLĀNOJUMA TERITORIJA

Teritorijas plānojumu izstrādāt RVC un tā AZ teritorijai atbilstoši Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likumā noteiktajam robežu aprakstam (Darba uzdevuma pielikums).

4. TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDES NOSACĪJUMI

4.1. Teritorijas plānojumu izstrādāt, izvērtējot nosacījumus un saņemot atzinumus no šādām institūcijām:

- 4.1.1. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde;
- 4.1.2. UNESCO Latvijas Nacionālā komisija;
- 4.1.3. nozaru ministrijas;
- 4.1.4. Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra;
- 4.1.5. Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde;
- 4.1.6. Valsts vides dienesta Vides pārraudzības birojs;
- 4.1.7. Dabas aizsardzības pārvalde;
- 4.1.8. Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Latvijas valsts ceļi”;

- 4.1.9. Veselības inspekcija;
  - 4.1.10. akciju sabiedrība “Augstsprieguma tīkls”;
  - 4.1.11. akciju sabiedrība “Sadales tīkls”;
  - 4.1.12. akciju sabiedrība “GASO”;
  - 4.1.13. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests;
  - 4.1.14. Rīgas plānošanas reģiona administrācija;
  - 4.1.15. valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”;
  - 4.1.16. valsts akciju sabiedrība “Latvijas dzelzceļš”;
  - 4.1.17. telekomunikāciju objektu turētāji;
  - 4.1.18. Rīgas valstspilsētas pašvaldības iestādes un struktūrvienības;
  - 4.1.19. Rīgas brīvostas pārvalde;
  - 4.1.20. RP SIA “Rīgas satiksme”;
  - 4.1.21. SIA “Rīgas ūdens”;
  - 4.1.22. SIA “Rīgas meži”;
  - 4.1.23. akciju sabiedrība “Rīgas siltums”.
- 4.2. Teritorijas plānojuma izstrādes procesā izvērtēt saņemtos priekšlikumus.
- 4.3. Teritorijas plānojumu saskaņot ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi un saņemt Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes atzinumu.

5. PRASĪBAS TERITORIJAS PLĀNOJUMA GRAFISKAJAI DAĻAI

Teritorijas plānojumu izstrādāt uz aktuālas topogrāfiskās pamatnes ar mēroga noteiktību no 1:2000 līdz 1:500.

6. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDĒ

6.1. Sabiedrības līdzdalība teritorijas plānojuma izstrādē organizējama, ievērojot normatīvajā regulējumā noteiktās prasības, kā arī paplašināti iesaistot atbilstoši labas pārvaldības principiem un līdzšinējai pašvaldības pieredzei un praksei, izstrādājot plānošanas dokumentus.

6.2. Sabiedrības līdzdalība īstenojama:

6.2.1. nodrošinot teritorijas plānojuma izstrādes procesa caurskatāmību un informācijas pieejamību ikvienam interesentam;

6.2.2. agrīni un paplašināti informējot sabiedrību par teritorijas plānojuma izstrādes procesa norisi, iesaistes un priekšlikumu iesniegšanas iespējām;

6.2.3. integrējot ar Rīgas domes 14.12.2022. lēmumu Nr. RD-22-2069-lē “Par Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas lokālplānojuma izstrādes uzsākšanu” uzsāktajā plānošanas procesā īstenoto sabiedrības līdzdalības pasākumu rezultātus;

6.2.4. identificējot un iesaistot dažādas mērķgrupas, un nodrošinot interaktīvu sadarbību ar tām, piemēram, ieinteresētās Rīgas apkaimju organizācijas, vides un pilsētvides nevalstiskās organizācijas, akadēmiskās un profesionālās organizācijas, uzņēmējus, radošo industriju pārstāvjus, jauniešu organizācijas, praktizējošos pilsētplānotājus, arhitektus un ainavu arhitektus, valsts un pašvaldības institūcijas un struktūrvienības, Rīgas domes deputātus, Rīgas domes konsultatīvās padomes, t. sk., Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvo padomi u. c.;

6.2.5. skaidrojot plānošanas procesu un teritorijas plānojuma tematiskos un teritoriālos risinājumus konkrētai mērķgrupai orientēti, kā arī plašākai sabiedrībai pieejami vienkāršā un saprotamā veidā, t. sk., respektējot personu ar funkcionāliem, redzes un dzirdes traucējumiem vajadzības;

6.2.6. nodrošinot sabiedrības informēšanu un iesaisti visos teritorijas plānojuma izstrādes posmos, primāri nodrošinot diskusijas / viedokļu apmaiņu starp dažādām mērķgrupām par tēmām un jautājumiem, par kuriem sabiedrībā nav vienprātības;

6.2.7. sniedzot savlaicīgu un kvalitatīvu atgriezenisko saiti par sabiedrības līdzdalības pasākumos izskanējušajiem viedokļiem un priekšlikumiem;

6.2.8. teritorijas plānojuma redakcijas publisko apspriešanu organizējot saskaņā ar normatīvajā regulējumā noteikto kārtību, kā arī nodrošinot pēc iespējas plašāku informācijas un materiālu pieejamību, sabiedrības aptveri un paplašinātu diskusiju.

6.3. Lai nodrošinātu 6.2. apakšpunkta izpildi, teritorijas plānojuma izstrādē īstenojami vismaz šādi pasākumi:

6.3.1. informatīvās platformas izveide tīmekļvietnē, kur publicēta visa aktuālā informācija par teritorijas plānojumu un sabiedrības līdzdalības aktivitātēm;

6.3.2. regulāra un savlaicīga informācijas publicēšana tīmekļvietnēs, sociālajos tīklos un medijos;

6.3.3. rakstisku priekšlikumu iesūtīšana;

6.3.4. saņemto priekšlikumu un to izvērtējuma publicēšana;

6.3.5. socioloģiskā aptauja;

6.3.6. interaktīvas platformas izveide viedokļu noskaidrošanai par telpiskiem risinājumiem;

6.3.7. informatīvi vebināri;

6.3.8. diskusijas ar mērķgrupām;

6.3.9. radošs konkurss bērniem un jauniešiem;

6.3.10. dalība zinātniskās konferencēs;

6.3.11. domnīcas;

6.3.12. tematiskie darbsemināri;

6.3.13. starptautisks pilsētplānotāju seminārs;

6.3.14. konfliktteritoriju apsekošana kopā ar iedzīvotājiem un organizācijām;

6.3.15. teritorijas plānojuma redakcijas un pilnveidotās redakcijas publiskā apspriešana.

Rīgas domes priekšsēdētājs

M. Staķis